ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ҐАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 39. Чернівцї, дня 27. вересня (10. жовтня) 1902. Рік V.

Чи сонечко сходить, чи огник миготить?

Волоским мужикам-хлїборобам був доси сьвіт дошками забитий. Нїхто ними не опікував ся, нїхто їм не казав правди, интелїґенция волоска за нарід не дбала. У Волохів є кількадесять дїдичів, тоті дїдичі були і є ще й тепер заступниками Волохів чи то в соймі, чи в радї державній і там заступають вони нїби то волоский нарід — так вони кажуть — а властиво дбають лише о свої власні интереса. До волоских дїдичів пристала волоска интелїґенция, урядники, сьвященики, ба навіть і учителї, бо все їм лїпше притулити ся до панів, нїж до мужиків, а нарід волоский нїде не мав голосу, его не чути було, бо всюди заглушував голос народу паньский голос. З того і нам руским мужикам виходила не одна шкода. Пишемо ми бувало петициї до сойму, аби покасувати в нашім краю рогатки тай, аби тягар утримуваня гостинцїв в добрім станї розкласти від податкового лева, зараз пани волоскі тиць в соймі руским послам під ніс, що то вони ворохобники, бунтівники, збунтували руский рарід, бо-ж чому, мовляв, волоскі мужики того не жадають, таж і вони так само мужики як і рускі?! А то волоскі мужики не могли для того жадати, аби покасовано рогатки, бо вони в соймі не мали нїяких своїх заступників, лиш самих дїдичів! А що і вся интелїґенция тримала з панами, то волоский нарід не мав від нїкого поради,

— Таке саме було і з иньшими мужицкими справами. На пр. від давна вже жадаємо ми, рускі мужики, аби покасувати обшари двірскі, т. зн. аби дїдичі не мали своїх осібних двірників, лиш аби належали до громади так само як і кождий иньший чоловік; щоби і дїдичі платили на потреби громадскі так само, як і всї мужики платять. Ба, знов таки петициї за ту справу ішли лише від руских громад, а від волоских громад не було нї слиху, нї диху. І знов таки оден волоский дїдич сказав у соймі: Ми, каже, для Русинів не будемо робити осібного закона. Волоскі мужики того не хотять, то-ж нехай буде як бувало. А то-ж може бути правда, що волоскі мужики того не хотять?! Ба хотять, але голосу не мають, бо самі пани їх заступають!

Ба, а кілько то лїт все а все жадаємо ми рускі мужики від сойму, аби змінити закон виборчий до сойму, нехай би і трета кляса громадска вибирала до сойму своїх послів, тай, аби не вибирати виборцїв (валманів), лиш від разу голосувати на посла і то картками, а не з уст. Але що се помогло? І знов волоскі дїдичі казали, що волоский нарід сего не

хоче. Длятого все лишало ся по давному, бо мовляв, половина краю цего не хоче, цего не приймає ся. Тим то волоскі мужики стояли нам дуже на перешкоді і ми через них не могли вибороти собі своїх прав мужицких, потрібних, так для нас, як і для них, не могли усунути всяких своїх мужицких кривд, бо на все волоскі мужики мовчали, т. зн. ніби то своїм дідичам потакували. А то наша мужицка правда аж тоді встане, коли не лиш ми, рускі мужики, будем за ню упоминати ся, але коли і волоскі мужики за нею обстануть. І от щось гейби на то заносило ся, що і волоский нарід хоче пробудити ся із сну, промовити також і своє слово, скинути з себе ярмо паньске, а зажадати своїх прав. Сими днями появила ся ґазетка волоска Voinţa poporului ніби то воля народу, котра має в обороні волоских мужиків так само, як наша „Руска Рада“ боронити і заступає руских хліборобів. Побачимо, що з того буде, як волоский нарід прийме тоту ґазету; побачимо, чи то сходить сонечко і над волоским народом, чи може то лиш блудний огник миготить. Як би се на правду була така сама мужицка ґазета як наша „Руска Рада“, то можна-б мати великі надії і тїшити ся нею тай витати єї щиро, бо думаемо, що ми рускі мужики з волоскими мужиками чей би скорше нїж з волоскими панами прийшли до ладу, до злагоди, а з ними разом чей би скорше і лекше виборoли свої подоптані права.

Лист Ілї Ілюка до братів хлїборобів.

Дорогі брятя!

Я недавно, може лиш від десяти-літ, як взяв ся за перо й далеко менї до того аби звати ся писателем, але помимо того беру сумлїнну участь в працї на нашій народній ниві. Коли-ж назвав-ем ся участником в працї на народній ниві, то скажу вам, нащо ми пишемо й яка користь із того для вас. На сїм місци розберу хоть би потребу самого Календара. Овва, що за мудре дїло! Чи-ж я не знаю, нащо то Календар? скаже хтось з вас. Правда, що ви знаєте, але на жаль не так, як повинні би знати Бо як би ви всї знали, як вже нераз вас біда вчить, потребу Календара пізнавати, то не було-б такої рускої хати, де би Календаря не було. Нераз трафляє ся, що того дня нема сьвята, а жінка або чоловік, що Календара не мають, лишають всяку роботу і йдуть часом і на край села, до того, що має Календар — звичайно до дяка — а не заставши его дома, тягають ся хата від хати болотами та все перепитують, чи нема сегодня сьвята. Часто трафляеть ся, що на другий день припадає то сьвято, але розпитуючи за ним, минає робітний день і так сьвяткують два дни. Яка із сего виходить втрата для бідного хлїбороба, то вже міг би за оден такий змарнований день купити Календар. Та-ж тепер не найдемо такої хлїборобскої родини, щоби хтось там не вмів читати. А що дїє ся з завізванями урядовими? Дістав наш хлїбороб таке завізване, лишає все і йде до коршми. Таж сюди близше як до писаря або дяка, а по другім має пачку взяти. — Тут застав другого, що вже підохочений, і сїдає з ним балакати. Далї треба честь за честь дати. Говірка підносить ся. Треба закурити, бо вже так наліг вимагає, а про завізване цїлком забув. Аж на другий день нагадав за письмо. Що робити? Йде знов десь читати, але не надибавши письменного, застряг хоч нехоч знов у коршмі. — Ану прочитай Дудю ферлядунок. — просить жида. Дудьо: — ну чекай! що так борзо, — і пішов до своєї комірчини. Чоловік нудить ся сам. Аж тут надходить другий господар міняти десятку; посїдали оба й балакають. Надходить Дудьо. Міняє десятку, а позаяк сей чоловік був ощадний, пішов зараз домів, а тамтой спльовуючи, каже до Дудя: — Но, пане Дудю, прошу розчитати минї ферладунок; на коли він? — Жид прочитая і каже: — Маеш на 28. — А коли то припадае, Дудю? — Ну, за дві неділї і половина, — Ага, то від сегодня? — Ага — відповідае жид. Вертае домів, а вздрівши дяка перед хатою зайшов і до него. Відси

вийшов, здибає учителя, знов дає читати. Цілий день минув в ходу з завізванем. Зближає ся день терміну, їде вже его жінка форлядунок читати. Жінцї видає ся, що не та днина, на котру казано еї чоловікови. — Та де би, таже Дудьо казав, що за 2 неділї і половина, а то припадає відай на завтра. — Та де там, добра жінко, то був термін на вчера. — Бідонько моя, та певно вже десь контумацував! Ай-яйяйяй!... Але дивіть ся добре панонько! Може таки на завтра! — Але де там, жінко добра, вчера був термін. Ви маєте Календар дома? — питає учитель. — Та де там, казалам мому: дай хлопцеви на Календар, як просить, а він не хотів. — Видите, як бисьте мали в хатї Календар, — Каже учитель, — то не потребували бисьте тілько ходити, та й ще до того втратили термін. — Що з утрати терміну виходить, то кождий з вас, дорогі братя хлїбороби, добре знає. Нераз повстають з такого утраченого терміну великі кошта, що часом навіть доходять до соток. В Нїмців, Чехів, Поляків, нема навіть денного робітника, що не має Календара. Вони тримають Календар за щось необходимо потрібного.

Для того друкують в них Календарі сотками тисячів, а в нас леда одну тисячу, бо люди не цїкаві до книжок.

Нас є, дорогі братя хлїбороби, на Буковинї чверть мілїона, майже половина цїлого населеня краю. Рахуймо на кожду родину 5 членів, то вийде 59.000 родин. Як би лиш половина сих родин розібрали наш православний Календар, то мусїли-би видавати его в 25.000 примірниках. Та коли сего дочекаємо ся коли наш темний брат радше дасть і лева на піятику, як 30 кр. на Календар. А тут якраз той ґудз, відки починає ся наша біда. Кождий з нас роздумує довго, нїм яку книжку купить, а на марну річ, котра его ще глубше в пропасть тручає, дає радо. Для-того другі з книжок та Календарів мають користи, а ми все у одно бідуєм — і кінця тому не має.

Таж Календар указує не лиш дни, сьвята, пости, та мясниці, але в нїм знайдете не мало поучаючого для вашого щоденного житя. Не-раз вичитаєте з Календара якийсь лїк, а зробите так, виздоровієте. А чи се не варта тих 30 кр.?

В Кичерскій читални.

На „Здвижене Честного Хреста“ минувшого тиждня захотїлось менї відвідати читалню в Кичері.

От послухайте, добрі люди, що я там несподївано застав. Входжу в читалню — а була якраз 3-та година по полудню — застаю обидві кімнати людьми ріжного віку битком набиті. За столом сидїв тамошний учитель, на право від него п. Годованьский, надучитель з Тарашан, а на лїво п. Ґадза, управитель школи з Мигучан. Дальше бачив я начальника каси п. Володимира Турчака і решта членів старшини каси та читалнї Кичерской. Та ба, я спостеріг тут також гарних парубків з Глїбокої, та членів старшини каси з Корчешт. Як я вже розгостив ся, почав п. Ілюк обяснювати „вихід хлїбороба із его упадку“ в слїдуючий спосіб:

1. Наш хлїбороб, мовляв, хотївши виратувати ся із недолї, мусить перше занехати коршму й стати тверезим.

2. Нехай кождий громадянин стараєть ся вплинути на раду громадску, щоби вона пустила толоку людем в полїтки.

Над сими двома точками велась обширнїйша нарада. Тут забрав слово пан надучитель Годованьский й дораджував ще й до закупна ґрунтів, які нинї дїдичі людям радо відпродують. Чужі, мовляв, заходять в наші села, закуповують ґрунта, а ми потім мусим в них за 16-ий сніп або за 15 кр. денно робити.

Се потвердив і п. Ілюк, але робив замітки, що не дуже то мудро пориватись до закупна землї, а то із слїдуючих причин:

1. Що наш хлїбороб не має нинї свого власного капіталу.

2. Що він через таке закуплене заходить ще в більші довги.

3, Що плоди пільні чим рік все слабші, а наш хліборob під нинїшними обставинами не в силї тому зарадити, а

4. Що наш хліборо⁶ не пізнав ще потреби обезпечувати ся від елементарних випадків.

Через такі то причини може наш хліборob дуже легко ще і своє майно, яке посїдає, втратити, й вічним рабом на власнім ґрунтї позістати.

Правда, говорив дальше п. Ілюк, як би ми мали вже такий банок, як то задумують наші мужицкі посли виборотн, то було би се можливим.

Бо такий банок не лиш що дав би хліборобови позичку на довший речинець на сплату малими ратами, але ще й на малий процент. В такий то спосіб міг би наш бідний хліборob з своєю недолею сяк так боротись.

Се обяснене одобрили всї присутні.

Наша кичерска толока, говорив дальше п. Ілюк, має 40 фалеч. Вона родить рік-річно безлїч терня та псячого молочка. Худобина пасе, бо голодна, а вколовши ся або з'ївши щось неприємного, стоїть часом й годинами тай нїчого не пасе. Або часом рикаючи вертає з запалими боками домів; а тут нараз скричать коло хати, що корова вернула з толоки, а вже одно з буком, не питаючи, чи бідна худобина голодна або може води хоче, гонить назад на толоку. Ту ще докучає єї муха, вона бідна бидзкаєть ся й гонить собою толоками, а втомившись напеть ся дебудь із багна нездорової води, тай заслабне. Чоловік наш біжить зараз за таким, що вміє кров пускати, вяжуть шию худобинї шнуром й бють до жили. А кілько то трафляєть ся, що й кров не потече. Бо й відки-ж там крови? А згине худобина припадково, то наш чоловік каже: кров напала, паука спасла, або відьма дала щось з'їсти, бо-м видів ї коло воріт. Через те ворогівство. Що з такого ворогівства буває, то ви здорові знаєте вже самі. Не красше було би толоку виорати, та конюшиною засїяти?

Чи не більша і безпечнїйша користь була-б для вас? Або чи не красше було би толоку садовиною засадити, та зробити з неї правдивий рай? Таж-ж тогди не потребували би ви так журитись як нинї. Була-б добра паша і громада мала-б дохід так, що люди меньше мусїли-б платити на громадскі видатки.

Десять парубків-леґінів з сусїдного села Ґлїбоки, котрі прибули сеї днини до п. Ілюка на раду, як би то молодїж могла, відповідно свому вікови недїлї та сьвята на свою користь обходити, брала в тих нарадах живу участь. Молодий господар п. Тодосій Букатар, котрого сї честні і тверезі парубки й тепер не покидають ся, дуже обставав за тверозостию. Він казав, що кождий чоловік, там парубок, прийшовши до розуму, повинен, як не хоче вічним жебраком бути, стати тверезим й бути ревним членом читалнї, а та, за помочию єго власної запопадливости із недолї єго вирве й щастя єму дасть. Цїлій сїй бесїдї, прислухувались всї присутні з великою цїкавостию.

Тати, прадїди, мовляв, прогайнували в коршмах не лиш свій дорогий час, але й добро, кровю зрошену землицю пустили зайдам у руки, а ті нинї панують над нами.

Молодїж зрозумівши, куда та пекольна дорога веде, зрікають ся всяких непотрібних стародавних звичаїв, й звертають ся на новий шлях, котрий не до пропасти, а до щастя раю веде.

П. Ілюк давав на запитаня парубкам Ґлїбіцким дуже зрозумілі відповіди, й радив їм вибрати собі, відповідний для селяньства, драматичний твір, та під проводом знавця, що розуміє цїлий ряд драматичного предетавленя, вивчити ся при чім недїльні та сьвяточні днї мило минати муть, а як вже дуже добре буде йти, запросити гостий і відограти.

Молодий господар п. Тодосій Букатар просив п. Ілюка, щоби він був їм помічним на що п. Ілюк радо пристав.

Наконець п. Тодосій Букатар п. Ілюкови так подякував:

Дорогий Пане! Дякую щиро в імя моїх молодих товаришів за Вашу щиру науку, Ви не лиш около старших, але й особливо около молодїжи запопадливо працюєте. Боже продовжи Вам прожити многі літа, щоби-сьте в здоровлю несли втїхи під наші убогі стріхи! Із сеї то милої нагоди жертвуємо в честь Вам для Вашої читалнї 2 кор. А було там: Тодосій Букатар, Іля Головач, Андрон Лупуляк, Тодер Колоснейчук, Никифор Максимюк, Тодер Лукинюк, Артимон Бадек, Василь Руснак, Стефан Бажаньский, Петро Крилюк.

Відтак виступили із сих чесних парубків два: Тодер Колоснийчук і Артимон Бадек, котрих покликано до війска й з тої то нагоди дякували сердечно п. Ілюкови за єго щирі листи, які він в „Рускій Радї“ для молодїжи поміщував.

Зрушений такими горячими словами подяки майже до слїз, желав їм п. Ілюк щасливого побуту при війску такими словами:

Дорогі леґінї! Найкрасше молодцеви служити цїсарю, боронити премилу вітчину, свій рідний край, котрий наші предки кровйов своєю зросили. А будете з охотою цїсарю вірно служити, приписані обовязки войскові совістно сповняти як слїд, то й радість Вас за то не мене.

Оттак розпрощавши ся вже сумерком майже з жалем, що премилий час так скоро минув, оставили п. Ілюка в читални де він зараз взяв ся, касиєрови і заступникови старшини каси з Корчешт, давати науку, як вести касові книжки.

Оттаких учителїв як п. Ілюк даруй нам Боже!

Участник.

Як бідні збогатїли.

(Дальше).

15. Потреби і богацтва.

Рахунок з Микитою всїх в селї дуже зацїкавив. Говорено о тім много, що прецїнь люди не були так бідні як здавало ся, і що кождий міг би мати ся добре, як би умів все розумно уладити і не марнував божих дарів.

„Давнїйше то вже Михайло нам виказав, що і громада не така бідна і що має ся з чого ратувати, коби лише хотїла і уміла“, говорив слїдуючої недїлї старий Підкова в християньскій господі.

— „І показав, як ся треба ратувати“, додав Матвій Нагірний — „тай вже і ми не мало поратували ся“.

„А то саме в тім найбільша штука, аби уміти все добре зарядити, бо бувають і такі, що і працюють і не пють, а навіть і на тверезість присягли, а таки не можуть нїчого доробити ся“, казав дальше Підкова.

— „Бачить ся, добрі люде“, відповів Михайло, „так у поодиноких людий як і у цїлих народів все найбільше на тім залежить, щоби уміти дати собі добрий лад, щоби знати все обчислити і виміркувати; а хто того не уміє, той до нїчого не доведе. Нераз і на найлїпших ґрунтах бувають люди дуже убогі, а иньші знов на багнах або на пустошаках доробили ся значного маєтку“.

„А якже-ж то бути може?“ запитав Підкова.

— „Бо перші спускали ся на доброту землї, жили добре і мало працювали: а другі, притиснені потребою, маючи бистрий розум і будучи витревалими в праци, повисушували багна, поробили тами і слюзи і землю свою замінили в красні огороди, а крім того, чого їм ріля не дала, здобули собі ремеслом і торговлею“.

„А прецїнь то наші батьки не більше працювали від нас, а якось, як кажуть, мали ся добре; старші люди говорять, що давнїйше лїпше бувало“, обізвав ся Нагірний.

— „Я вам то витолкую,“ каже Михайло. „Мали они далеко меньші

потреби, ніж ми тепер, а видатків таких не було. В часах дуже давних потреби були ще меньші, людий було меньше, а ґрунта більше-меньше тоті самі, що тепер; лекше отже було про все. Чим більше люди образують ся, тим більше мають потреб, а чим більше людий на сьвіті, тим труднійше заспокоїти тоті потреби; отже треба обдумувати ріжні способи, щоби більше з землї видобути.

„Потребуємо поживи, напою, одежі і помешканя; се наші головні потреби тілесні. Коли би ми мали лише тоті потреби, то були би подібні до найдикших людий, котрих житє мало що ріжнить ся від житя зьвірів.

„Релїґія і просьвіта зродили у нас ще иньші потреби; хочемо ся помолити з книжки, прочитати пожиточне діло або ґазету, хочемо помочи бідному, мати красний образ сьвятий в світлици і т. и. То наші потреби духові. А також і тілесні наші потреби заспокоюємо в иньший спосіб, як дикі люди; мусимо мати ліпшу їду, варену або печену; скіра, здерта з убитого зьвіряти, не вистане нам на одежу, а яма або печера не достаточна на мешканє для нас. Одіваємо ся в сердаки, чоботи, кожухи; мешкаємо в хатах або домах.

„Для заспокоєня потреб є в суспільности всїлякі предмети, що їх зовуть богацтвами або майном. До богацтв належать: рілї, будинки, їжа, худоба, посуда, одїж, знаряди, книжки, образи і т. и.

„Богацтва всїх обивателїв в державі враз зі всїм, що є спільною власностію, як гостинцї, школи, церкви і т. и., називаємо богацтвом народним.

„Отже видимо, що зі зростом просьвіти і зі зростом потреб людских шукаємо на земли і в земли що раз більше богацтв і не попристаємо вже більше на плодах сирих, не уживаємо їх так, як їх нам дає природа, але перероблюємо, їх щоби могли заспокоїти наші потреби. З дерева робимо дошки і ґонти, з глини цегли, зі скір зьвіринних ремені і чоботи, з конопель, лену і бавовни одїнє. То все дїє ся в той спосіб, що сирий материял перероблюємо і застосовуємо до наших потреб, аби для нас був ужиточний. Чинности наші в тій цїли називаємо витворюванєм або продукциєю богацтв.

„Огородник витворює або продукує ярини. Природа дала єму поле, руки єго виконали працю, а крім того він ужив до виконаня тої працї знарядів.

„Природа в многих случаях достарчує нам не лише плодів сирих, але помагає нам в продукциї, даючи нам вітер, воду і т. и., котрих уживаємо до обертаня млинів і многих иньших машин.

„При великім богацтві природи можна бути однакож убогим, коли не ужити до їх з'ужиткованя працї і капіталу."

(Дальше буде).

Всячина.

—

Рада державна у Відни небавом має знов зібрати ся на сесию, а сесия тота буде дуже важна, бо будуть радити і ухвалювати угоду з Угорщиною, через котру угоду ми доси були дуже покривджені. Президент мінїстрів др. Кербер цїлими місяцями торгував ся з угорским президентом мінїстрів, аби тоту угоду поправити на користь Австриї, а тепер ся угода, котру мінїстри з собою зробили, прийде під обраду ради державної австрийскої і угорскої і як обі ради державні єї ухвалять, то тодї стане вона законом на 10 лїт. Очивидна річ, що мінїстерство тепер потребує послів, аби єму тоту угоду ухвалили, а посли видячи скрут мінїстерства, починають гороїжити ся, бо раді би при тій нагодї для свого краю і для свого народу дещо від мінї-

стерства уторгувати. і так чеські посли грозять, що обструкциєю не дадуть ухвалити угоди, хиба що міністерство видасть розпорядок, аби ческа мова була в Чехах урядовою мовою, тай як дасть міністерство Чехам ще оден університет. А рускі посли также мали межи собою раду на зїздї у Львові, та ще раз мають зїхати ся всї, аби порозуміти ся, як їм поступати. Міжтим відбувала ся нарада рускої національно-демократичної партиї у Львові; тота партия жадає від послів, аби рускі посли як найострійше виступали против правительства, бо правительство випустило руский нарід в Галичинї зовсїм на ласку і неласку Поляків. І справдї рускому народови в Галичинї страх гірко жиє ся. Поляки напосїли ся геть руский нарід вигубити. З тої причини підняв руский нарід страйк, не йшов на роботу до польских дїдичів, а тепер Поляки ще більше лагодять ся Русинам за се відплатити. Борба там іде завзята. Маєм надію, що вона скінчить ся для руского народу щасливо, бо чей же і міністерство не буде далї терпіти, аби руский нарід зносив такі страшні кривди, як доси.

Рада державна вже скликана на четвер дня 16-го жовтня. Посли наші відїдуть небавом до Відня.

Не забувайте конечно виорати все поле під зиму, бо се тілько значить, якби ви єго погноїли.

Закладайте каси пожичкові і щадничі, де їх ще нема, бо се оден ваш ратунок. Сего року якось мало таких кас в руских громадах запроваджено. У Волохів инакше. Там каси ростуть, як гриби по дощи. Ба навіть у чисто руских селах, як Щербівцї, Михальче волоскі панотцї запроваджують волоскі каси. Хоть каса взагалї добра річ, то в касї дуже важно те, щоби всї письменні люди уміли касові книжки і протоколи прочитати, аби знали, що в касї дїє ся, бо се з грішми справа, за котрі кождий член каси ручить цїлим своїм маєтком, то-ж повинні і знати самі, що в касї дїє ся, що в книгах касових записано. Якже-ж вони се знати муть, коли анї по волоски анї по німецки не уміють? Спускати ся на других в справах грошевих не добре, бо вже нераз люди попекли ся на тім. Длятого як запроваджуєте собі каси, то запроваджуйте так, аби книжки касові і всї письма були по руски, аби Ви самі уміли їх прочитати і переконати ся, чи все по правдї там позаписувано. Беріть ся, милі братя, до дїла, не відкладайте сеї справи на пізнїйше, бо шкода кождої днини. Помагайте собі самі, то і другі вам поможуть.

В Ростоках загадують запровадити собі касу пожичкову і щадничу за проводом о. протоєрея Кантимира. Боже помагай!

В Дорошівцях обновила ся читалня дня 28-го вересня дуже величаво. Ми ще напишемо про се осібно.

З Лук. Дякуємо Вам, панове з „Рускої Ради“, за Вашу розумну науку. Тепер наші люди знають, як у селї порядок робити. От урадили ми, аби карти на безроги, на худобу і на конї давали по руски, аби кождий чоловік міг прочитати руське письмо; так урадили і так зробили і тепер пишуть карти по руски, і тепер уже нам лїпше, відколи маєм руских писарів, а може нам Бог допоможе, що колись нам і ще буде лїпше. Старшина вибрала собі писарем Василя Лабюка. Тай Богу дякуєм, що ми дійшли до сеї науки. Дякуємо также нашому учителеви Касиянови Алботї, що нас на добру дорогу справили, та що научили руского письма. Послухайте і Ви всї рускі люди науки „Рускої Ради“, тримайте ся купи, так як оден, то колись із нас будуть люди. Жадайте собі по громадах руского письма, аби Ви все самі розуміли, що в книгах, в протоколах, в рахунках тай в картах писано, тодї Вас нїхто не ошукає. Бувайте здорові *В.* Л.

На практику до руского склепу п. Дмитра Ґрищука в Садаґурі вступив дня 31-го вересня ученик Тодор Собчиньский, котрий укінчив повторительну науку в народ. школї в Кичері.

Практика має тривати 2 роки. Першого року дістане він ціле отримане, а в 2-ім році, як покаже ся сей хлопець здібним, а притім і честним, то дістане відповідну грошеву надгороду. Ся угода відбула ся в Кичерскій школї в присутности п. Ілюка. При сїй нагоді відвідав п. Ґрищук рускнй склеп в Кичері і заохочував властителя п. Володимира Турчака до витривалости в торговлї. Другі, мовляв, не лиш що вигідно собі з склепу жиють, але ще і гроші складають та камениці будують... Честь най буде такому дбалому купцеви як п. Ґрищук. Він є перший мужицкий купець на Буковині, а сего року на Дмитра обходить 25-лїтні роковини, як взяв ся до купецтва.

Промисловець.

Відповіди „Рускої Ради“.

В. Л. в Луках. Як би вам хто перешкоджав з рускими картами, то ви на него подавайте скаргу до п. президента, а від свого не відступайте, бо то цїсарский закон позволяє писати карти по руски. — Кажете, що у Вас у коршмі пють і до 12-ої години. А чомуж Ваш начальник громадский не заборонить? Коршма не сьміє бути тепер отворена поза 8-му годину вечером. Як би упімненя двірника нїчо не помагали, то треба такого шинкаря подати до староства, а воно єго покарає.

Олекса Оленюк в Жадові. Инструкций зелїзничих ще нема по руски, але вже роблять ся. Як будуть готові і надруковані, то Ви о тім довідаєте ся з „Рускої Ради“. Чекайте ще.

Іван Кучуровский в Міткові. В рускій друкарнї надруковані стінні Календарі на р. 1903-ий. Оден такий календар коштує 10 кр. (20 сот.) Можете собі замовити, кілько самі хочете, приславши переказом гроші.

Читальники в Серґіях. Чи Ви отримали відповідь в справі купна ваґона кукурудзи? Чи може Ви вже собі роздумали?

Складаймо гроші на наш

НАРОДНИЙ ДІМ

в Чернівцях!

Заохочуймо всїх, аби приступали до наших щиро мужицких товариств „Руска Рада“ і „Руска Бесїда“ в Чернівцях!

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ВОЛОДИСЛАВ СЕКЕРСКИЙ.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом В. Секерского.